

**OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS ADLI SÖZLÜKTEKİ
DEYİMLER VE DEYİM OLMAYAN SÖZ ÖBEKLERİYLE
İLGİLİ BİRDEĞERLENDİRME (VII)**

**AN EVALUATION OF IDIOMS AND OTHER WORD GROUPS
IN OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS (VII)**

*Necmi AKYALÇIN**
*Damla AYDOĞAN***

Özet

“Oxford Dictionary Of Idioms” adlı İngilizce deyimler sözlüğünde yeralan deyimler A, B, C, D, E, F, G, H, I, İ, J, K ve L harflerindeki deyim olamayacak madde başları daha önceki altı çalışmada incelenmiştir. Bu çalışma, diğer çalışmaların devamıdır. Çalışmada, söz konusu deyimler sözlüğündeki M harfi altındaki 297 madde başı arasında deyim olamayacak yapılar, sayısal verilerle ortaya konmuştur. Diğer çalışmalardan farklı olarak, *Longman* tarafından hazırlanan deyimler sözlüğündeki 154 madde başı ile ortak olan bazı yapılara da dikkat çekilmiş ve deyim olamayacak yapılar ortaya konmuştur. Ayrıca her iki sözlüğün M harfi altındaki madde başı arasındaki 72 ortak yapıya dikkat çekilmiş ve bu yapılardan kaçının deyim olduğu açıklanarak yorumlamaya gidilmiştir. Bu iki sözlükte, M harfinin madde başı altında deyim olarak değerlendirilen kimi atasözleri “The Facts On File Dictionary Of Proverbs” adlı sözlük göz önünde bulundurularak değerlendirilmiştir. Bilindiği gibi deyimler yalnızca Türkçede bulunmaz. Genellikle köklü, konuşanı ve yazanı çok olan, yüz ölçümü büyük bir coğrafi alanda konuşulan dillerde de (Türkçe, İngilizce Almanca vb.) deyimler bulunmaktadır. Deyimler, en az iki sözcükten oluşan ve değişmece anlamlı söz öbekleridir. İngilizcedeki deyimlerin “Oxford Dictionary Of Idioms” adlı sözlükte açıklamalarıyla birlikte verilmiştir. Bu çalışmanın evreni, “Oxford Dictionary Of Idioms” adlı sözlükte madde başı olan deyimlerdir. Konusunu

* Dr. Öğ. Üyesi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü Çanakkale / TÜRKİYE nakyalcin@gmail.com, ORCID: 0000-0001-7461-7773

** Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Lisansüstü Eğitim Enstitüsü Doktora Öğrencisi, Çanakkale / TÜRKİYE damlaaydogan94@gmail.com, ORCID: 0000-0001-9515-2848

ise, aynı sözlükteki M harfi altında yer alan madde başlarında deyim olarak değerlendirilen ancak deyim olamayacak yapıların irdelenmesi ve gerçekten deyim olabilecek yapıların sayılarıyla ortaya konması oluşturmaktadır.

Anahtar sözcükler: Deyimler, Oxford Dictionary of Idioms, VII.

Abstract

The headings that cannot be idioms in the letters A, B, C, D, E, F, G, H, I, J, K and L in the English idioms dictionary named “Oxford Dictionary of Idioms” have been examined in six previous studies.

This work is a continuation of other works. In the study, the structures that cannot be an idiom among the 297 headlines under the letter M in the dictionary of idioms were revealed with numerical data. Different from other studies, some structures that are common with 154 headlines in the idioms dictionary prepared by Longman have been drawn attention and structures that cannot be idioms have been revealed. In addition, attention was drawn to 72 common structures between the head of the article under the letter M of both dictionaries and the interpretation was made by explaining how many of these structures were idioms. In these two dictionaries, some proverbs, which are considered as idioms under the heading of the letter M, have been evaluated by taking into consideration the dictionary named “The Facts On File Dictionary Of Proverbs”. As it is known, idioms are not found only in Turkish.

There are also idioms in languages (Turkish, English, German, etc.), which are generally rooted, have many speakers and writers, and are spoken in a large geographical area. Idioms are figurative phrases consisting of at least two words. Idioms in English are given with their explanations in the dictionary named “Oxford Dictionary of Idioms”. The universe of this study is the idioms that have a head in the dictionary named “Oxford Dictionary of Idioms”. Its subject consists of examining the structures that are considered as idioms at the beginning of the items under the letter M in the same dictionary but cannot be an idiom, and revealing the structures that can actually be idioms with their numbers.

Key words: Idioms, Oxford Dictionary of Idioms, VII.

Deyim, atasözü vb. söz öbekleri, o dilin söz varlığı ve anlamsal zenginliğine katkı sağlayan önemli yapılardır. Dünya üzerinde konuşulan ve yazılan dillerin çoğunun söz varlığında bu söz öbekleriyle karşılaşılmaktadır. Bu çerçevede yapılan çalışmalarla söz konusu yapıları içeren sözlükler de hazırlanmıştır. İngilizcedeki deyimlerin bir araya toplandığı bu türden bir sözlük olan “Oxford Dictionary Of Idioms” adlı sözlükteki, A, B, C, D, E, F, G, H, I-İ ve J, K ve L harfleri altında madde başı olarak verilen ve deyim olarak

değerlendirilebilecek söz öbekleri daha önce I., II., III., IV. ve V., VI. makalelerde incelenmiş ve sayısal veriler ile ortaya konmuştur. Sözlükteki deyimlerden A ve B harfleri altında madde başı olarak verilen deyimler “Necmi Akyalçın” ve “Sercan Hamza Bağlama” tarafından yazılan “Oxford Dictionary Of İdioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme I” adlı makale ile; C harfi altında madde başı olarak verilen deyimler “III İnternational conferance of Awareness” adlı konferansta sunulan “Oxford Dictionary Of İdioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme II” adlı bildiri ile, D ve E “Oxford Dictionary Of İdioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme III”, F ve G harflerinin altındaki madde başları “Oxford Dictionary Of İdioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleriyle İlgili Bir Değerlendirme (IV)” H, I-İ ve J harflerinin altındaki madde başları “Oxford Dictionary Of İdioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleriyle İlgili Bir Değerlendirme (V)” ve son olarak da K ve L harflerinin altındaki madde başları Oxford Dictionary Of İdioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleriyle İlgili Bir Değerlendirme (VI)” adlı çalışmalarla Necmi Akyalçın ve Damla Aydoğan tarafından incelenmiştir.

Deyim kavramının sınırlarının ve çerçevesinin iyi anlaşılabilmesi için aşağıdaki tanımları göz önünde bulundurmak yararlı olacaktır.

“Deyimler, düşünce, kavram, nesne ve kişilerin durumlarını, özelliklerini yansıtmak için kullanılan ve gerçek anlamının dışına çıkmış özel anlam/anlatım boyutuyla kalıplaşmış söz öbekleridir.” (AKYALÇIN, 2012a, s. 10)

“Bir kavramı ya çekici bir anlatımla ya da özel bir yapı içinde belirten ve çoğunun gerçek anlamlarından ayrı bir anlamı bulunan kalıplaşmış sözcük topluluğu ya da tümce.”(AKSOY, 1998a)

“Anonim özellik taşıyan, atalardan kaldığı kabul edilen ve toplumun yüzyıllar boyunca geçirdiği gözlem ve denemelerden, ortak düşünce, tutum ve davranışlarıyla dünya görüşünden oluşan, genel kural niteliğindeki kısa, özlü, kalıplaşmış söz.” (KORKMAZ, 1992)

Longman, ise hazırlamış olduğu deyimler sözlüğünde şöyle bir tanım yapmıştır:

“An idioms is a groups of whose meaning as a group is different from the meanin those words would have if you considered each one separately.” (LONGMAN, 2002, s.V)

(Çeviri: Deyimler, bir grup olarak anlamı, her birini ayrı ayrı ele alırsanız, bu sözcüklerin sahip olacağı anlamdan farklı olan gruplardır.)

Bu tanım, Türkçe ve İngilizce farklı diller olsalar da deyim kavramının ve sınırlarının birbirlerinden çok da farklı olmadığını, anlamsal ve mantıksal bir benzerlik gösterdiğini ortaya koymaktadır. Bu açıklama bir ölçüde, İngilizcedeki deyim kavramının Türkçeden farklı olabileceği konusundaki görüşlere de bir yanıt olacak niteliktedir. Bu çalışmada, yukarıda adları anılan diğer makalelerden farklı olarak, Longman tarafından hazırlanan deyimler sözlüğündeki M harfinin altındaki 154 madde başı ile Oxford Dictionary Of Idioms adlı sözlüğün M harfinin altındaki 297 madde başı irdelenmiş ve 73 madde başının ortak olduğu görülmüştür.

Tablo 1. Her iki sözlükte de ortak olan yapılar.

LONGMANPOCKET IDIOMS DICTIONARY	OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS
<ol style="list-style-type: none">1. be on the make:2. have the making of sth:3. be as — as the next man/woman:4. be your own man (or woman):5. every man for himself:6. separate the men from the boys:7. put sb/sth on the map:8. wipe sth off the map:9. lose your marbles:10. be quick {or slow} off the mark:11. a black mark:12. near {or close} to the mark:13. off {or wide of} the mark:	<ol style="list-style-type: none">1. on the make:2. be the making of someone:3. as — as the next man:4. be your own man (or woman):5. every man for himself:6. separate (orsort out) the men from the boys:7. put something on the map:8. wipe something off the map:9. lose your marbles:10. be quick {or slow} off the mark:11. a black mark:12. near {or close} to the mark:13. off {or wide of} the mark:

14. be in the market (for sth):	14. be in the market for:
15. meet your match:	15. meet your match:
16. the whole shooting match:	16. the whole shooting match:
17. the real McCoy:	17. the real McCoy:
18. make a meal (out)of sth:	18. make a meal of:
19. sth is a means to an end:	19. a means to an end:
20. sb doesn't know the meaning of the word:	20. not know the meaning of the word:
21. for good measure:	21. for good measure:
22. get the measure of:	22. get (or take or have) the measure of:
23. sb is dead meat:	23. dead meat:
24. a dose (or taste) of your own medicine:	24. a dose (or taste) of your own medicine:
25. meet someone halfway:	25. meet someone halfway:
26. take a trip (or walk) down memory lane:	26. take a trip (or walk) down memory lane:
27. on the mend:	27. on the mend:
28. get the message:	28. get the message:
29. there is method in someone's madness:	29. there is method in someone's madness:
30. be on your mettle:	30. be on your mettle:
31. put someone on their mettle:	31. put someone on their mettle:
32. the Midas touch	32. e middle of nowhere:
33. e middle of nowhere:	33. the Midas touch
34. burn the midnight oil:	34. burn the midnight oil:
35. cry over spilt (or spilled) milk:	35. cry over spilt (or spilled) milk:
36. go (or put someone) through the mill	36. go (or put someone) through the mill
37. a millstone round your neck:	37. a millstone round your neck:
38. make mincemeat of:	38. make mincemeat of:
39. give someone a piece of your mind:	39. give someone a piece of your mind:
40. have a (or a good or half a) mind to do something	40. have a (or a good or half a) mind to do something
41. have something on your mind:	41. have something on your mind:
42. out of your mind:	42. out of your mind:
43. put someone out of their misery :	43. put someone out of their misery :
44. have your (or its) moments:	44. have your (or its) moments:
45. be in the money:	45. be in the money:
46. for my money:	46. for my money:

47. have money to burn:	47. have money to burn:
48. money talks:	48. money talks:
49. put your money where your mouth is:	49. put your money where your mouth is:
50. throw money at something:	50. throw money at something:
51. the full monty:	51. the full monty:
52. cry (or ask) for the moon:	52. cry (or ask) for the moon:
53. once in a blue moon:	53. once in a blue moon:
54. over the moon:	54. over the moon:
55. promise someone the moon:	55. promise someone the moon:
56. morning, noon, and night:	56. morning, noon, and night:
57. in mothballs:	57. in mothballs:
58. go through the motions:	58. go through the motions:
59. break the mould:	59. break the mould:
60. if the mountain won't come to Muhammad, Muhammad must go to the mountain	60. if the mountain won't come to Muhammad, Muhammad must go to the mountain
61. make a mountain out of a molehill:	61. make a mountain out of a molehill:
62. move mountains:	62. move mountains:
63. move up a gear:	63. move up a gear:
64. get a move on:	64. get a move on:
65. a mover and shaker:	65. a mover and shaker:
66. much of a muchness:	66. much of a muchness:
67. clear as mud:	67. clear as mud:
68. drag someone through the mud:	68. drag someone through the mud:
69. fling (or sling or throw) mud:	69. fling (or sling or throw) mud:
70. cover a multitude of sins:	70. cover a multitude of sins:
71. get away with murder:	71. get away with murder:
72. flex your muscles:	72. flex your muscles:
73. music to your ears:	73. music to your ears:

Bu çalışmada yer verilen örneklerin açıklamaları dikkate alınarak değerlendirilen sözlükteki deyim olan/olabilecek madde başlarının listesini vermeden önce adı geçen sözlüklerdeki deyim olmayan/olamayacak yapıları her sözlükten üç örnek ile açıklamak yerinde olacaktır.

“Oxford Dictionary Of Idioms” adlı sözlükteki deyim olmayan/olamayacak nitelikteki maddebaşlarına şu örnekler verilebilir:

Many moons ago: uzun zaman önce.

- Çok uzun zaman önce. (s.192)

Burada, “ago” sözcüğünün Redhouse tarafından hazırlanan İngilizce-Türkçe Sözlükteki anlamına bakıldığında “önce” anlamı ile karşılaşılmaktadır.

Ago: Önce, evvel: A long time ago. Çok zaman önce.

Man to man: Erkek erkeğe.

- İki adam arasında doğrudan ve dürüst bir şekilde; açık ve dürüstçe. (s.183)

Bu örnekte de “man” sözcüğünün Redhouse tarafından hazırlanan İngilizce-Türkçe Sözlükteki anlamına bakıldığında yine “adam, erkek” anlamı verildiği görülecektir.

Man: 1) Adam, erkek. 2) İnsan, insanoğlu. 3) Uşak, erkek işçi. 5) Satranç taşı: Man to man. Erkek erkeğe.

To the max: En yüksek.

- Mümkün olan en yüksek derece. (s.185)

Bu örnekte de “max” sözcüğünün yine Redhouse’un sözlüğündeki anlamına bakıldığında “en yüksek düzey” anlamı verildiği görülecektir.

Maximum: Azami derece, en yüksek düzey.

Longman tarafından hazırlanan “Longman Pocket Idioms Dictionary” adlı sözlükteki deyim olmayan madde başlarına örnek olarak şunlar verilebilir:

Sb’s right-hand man / woman: Uygun adam/kadın

- Birine yardım etmek ve onu desteklemek için en yakın şekilde çalışan kişi. (s.161)

“Right” sözcüğünün Redhouse tarafından hazırlanan İngilizce-Türkçe Sözlükteki tanımına bakıldığında gerçek anlamının “uygun” olduğu görülmektedir. Hatta örnek olarak da yukarıdaki deyim olarak değerlendirilen maddebaşı verilmiştir.

Right: 1) (Ahlakça) doğru: Do what’s right! Doğru olanı yap. 2) Doğru, yanlış olmayan: That’s not the right answer. O cevap doğru değil. 3) Haklı: You’re right. Haklısın. 4) Uygun, istenildiği gibi olan.: He’s not the right man for his job. O bu işin adamı değil.

Be of one mind: Aynı fikirde olmak.

- Belirli bir durum hakkında aynı görüşe sahip olmak veya ondan aynı şeyleri istemek. (s.166)

Burada da “mind” sözcüğünün Redhouse tarafından hazırlanan İngilizce-Türkçe Sözlükteki anlamına baktığımızda “fikir, düşünce” anlamının gerçek anlam olarak yer aldığı görülmektedir.

Mind: 1) Akıl, zihin, bellek. 2) Hatır, 3) Fikir, düşünce, 4) Zekâ, ahlak. 5) İstek, arzu. Be of one------. Hemfikir olmak, aynı düşüncede olmak.

In the middle of nowhere: Hiçliğin ortası.

- Kasabalardan, evlerden, insanlardan vb. Uzakta. (s.164)

Bu örnekte de aynı durum söz konusudur. “nowhere” sözcüğünün Redhouse tarafından hazırlanan sözlükteki anlamına bakıldığında yine “hiçbir yer” olduğu görülmektedir.

Nowhere: hiçbir yerde; hiçbir yere.

Bu türden yapılar ile Türkçe deyimler sözlüklerinde de karşılaşılmaktadır:

uygun bulmak (Deyim): yakışır, yaraşır görmek: 'O zaman da haydutlar rıhtım kapısına daha önce gitmeyi uygun buldular.' -T. Buğra. (TDK: Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi 12.04.2021)

Burada “uygun” sözcüğünün TDK'nin güncel sözlüğündeki 1. anlamına bakıldığında yine “yakışır, yaraşır” anlamı verildiği görülmektedir.

uygun: 1. Yakışır, yaraşır, mutabık, mütenasip: (TDK: Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi 12.04.2021)

efendiden bir adam (Deyim): terbiyeli, kibar ve ağırbaşlı kimse. (TDK: Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi 12.04.2021)

efendi:6. Görgülü, nazik, kibar.

Yine deyim olarak değerlendirilmiş bu yapıdaki efendi sözcüğünün TDK'nin güncel sözlüğündeki 6. anlamına bakıldığında “kibar” anlamının yer aldığı görülmektedir.

taburcu etmek (Deyim): doktor hastayı yatarak tedavi gerekmediğinde hastaneden çıkarmak: 'Kızımı bugün taburcu ettiler. Hamdolsun hiçbir şeyi kalmadı.' -N. F. Kısakürek. (TDK: Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi 12.04.2021)

TDK'nin Güncel Türkçe Sözlük adlı bölümünde aynı taburcu sözcüğü ise şöyle açıklanmıştır: **taburcu (Sıfat)** Hastaneden çıkması kararlaştırılmış (hasta). (TDK: Türk Dil Kurumu, <https://sozluk.gov.tr/>, Erişim Tarihi 12.04.2021)

Görüldüğü gibi her ne kadar İngilizce, Türkçeden farklı bir dil olsa da deyim mantığı ve hatta Longman'ın hazırladığı sözlüğün girişinde yaptığı deyim tanımı hemen hemen aynıdır. Ancak buna karşın hem “Oxford Dictionary Of Idioms” adlı sözlükte hem “Longman Pocket Idioms Dictionary” adlı sözlükte hem de Türkçe Deyimler Sözlüğünde “TDK” anlamsal olarak deyim mantığıyla uyuşmayan yapılarla karşılaşılmaktadır. Bu durum her iki dil için de Deyimler Sözlüklerinin içeriksel olarak deyim olmayan yapıları da kapsamış olması açısından ciddi bir sorundur. Söz konusu sözlükte deyim olarak değerlendirilebilecek madde başlarının sayısal verileri ise şöyledir:

M

OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS

1. **make the cut:** Kesmek. (s.181)
- Gerekli bir standarda gelmek (veya gelememek). (s.70)
2. **on the make:** Yapımda.
- 1) Kazanma niyeti, tipik olarak oldukça vicdansız bir şekilde., 2) Cinsel bir partner aramak. (s.181)
3. **meet your maker:** Yaratıcıyla tanışmak
- Ölmek. (s.182)
4. **a man for all seasons:** Her devrin adamı olmak.
- Herhangi bir beklenmedik durumla başa çıkmaya hazır ve davranışları her duruma her zaman uygun olan insan. (s.182)
5. **man of the cloth:** Kumaşın adamı.
- Din adamı. (s.182)
6. **separate (orsort out) the men from the boys:** Erkeği oğlardan ayırmak. (Sapla samanı ayırmak.
- Bir gruptaki hangi kişilerin gerçekten yetkin, cesur veya olgun olduğunu göstermek veya kanıtlamak. (s.183)
7. **put someone through the mangle:** Anasından emdiği sütü burnundan getirmek. (s.183)

- Birini çok stresli bir deneyime, özellikle de ciddi bir sorgulamaya tabi tutun. (s.320)
8. **all over the map:** Haritanın her yerinde (olmak).
- Karışıklık veya düzensizlik durumunda. (s.5)
9. **put something on the map:** Haritada göstermek. (s.183)
- Öne çıkarmak veya önemli hale getirmek.
10. **wipe something off the map:** Haritadan silmek.
- bir şeyi tamamen yok etmek. (s.183)
11. **lose your marbles:** Misketlerini kaybetmek.
- Deli olmak; irrasyonel veya bunak hâle gelmek. (s.183)
12. **march to (the beat of) a different tune (or drum or drummer):** Ayrı telden çalmak.
- İnsanların çoğunluğuna bilinçli olarak farklı bir yaklaşım veya tutum benimsemek; alışılmadık olmak. (s.183)
13. **a mare's nest:** Kısırak yuvası.
- Yanıltıcı olduğunu kanıtlayan ya da kanıtlayacak harika bir keşif. (s.184)
14. **mark someone's card:** Birinin kartını işaretlemek.
- Birine bilgi vermek. (s.184)
15. **tell that to the marines:** Bunu denizcilere söyle.
- İnanmazlığın küçümseyici bir ifadesi. (s.184)
16. **the mark of Cain:** Cain'in işareti.
- Bir katilin damgalanması; bir rezillik işareti. (s.184)
17. **marry money:** Parayla evlenmek.
- Zengin biriyle evlenmek. (s.185)
18. **go to the mat:** Paspasın üstüne gitmek.
- Genellikle belirli bir kişi veya amaç adına bir tartışma veya anlaşmazlığa şiddetle dâhil olmak. (s.185)
19. **make a meal of:** Yemek yapmak.
- Bir göreve veya olaya, özellikle etki için gereğinden daha fazla dikkat veya özenle davranmak. (s.185)
20. **get (or take or have) the measure of:** Ölçüsünü almak.
- Birinin veya bir şeyin karakterini, doğasını veya yeteneklerini değerlendirin veya değerlendirin. (s.186)
21. **be meat and drink to:** Habaşiden bi şey olmak.
- Büyük bir zevk veya cesaret kaynağı olun. (s.186)
22. **easy meat:** Kolay lokma. (s.186)
- Bir kişi ya da hayvanın zorluk çekmeden üstesinden gelme, zekâdan kurtulur ya da ikna edilir. (s.91)
23. **meat and potatoes:** Et ve patates.
- Sıradan ama temel şeyler; temel malzemeler. (s.186)
24. **the reverse of the medal (or shield):** Madalyonun öteki yüzü.
- Bir konunun zıt görüşü. (s.186)
25. **meet the case:** Olayla tanışmak.

- Yeterli olmak. (s.186)
26. **a dose (or taste) of your own medicine:** kendi ilacınızdan bir doz (veya tat) (Kendi silahıyla)
- Başkalarına yaptığınız kötü muamelenin aynısı. (s.186)
27. **do a Melba:** Melba gibi işi bırakmamak.
- 1) emeklilikten dönüş; 2) birkaç kez veda etmek. (s.186)
28. **shoot (or kill) the Messenger:** Haberciyi vurmak.
- Kötü haber sahibine, sanki suçluymuş gibi davranmak. (s.186)
29. **sell something for a mess of pottage:** Bir kâse çorba için doğum hakkını satmak. (s.187)
- Gülünç derecede küçük bir miktar için bir şeyler sat. (s. 226)
30. **the Midas touch:** Midas dokunuşu.
- Yaptığınız her şeyden para kazanma yeteneği. (s.188)
31. **burn the midnight oil:** Gece yağ yakmak. (s.188)
- Gece geç saatlere kadar okumak veya çalışmak. (s.41)
32. **milk and honey:** Süt ve bal. (Halil İbrahim sofrası.)
- Refah ve bolluk. (s.188)
33. **milk and water:** Süt ve su.
- zayıf, yavan veya bayağı. (s.188)
34. **milk the bull (or ram):** Boğayı sağmak.
- Başarısızlığa mahkûm bir girişimde bulunmak. (s.188)
35. **the milk in the coconut:** Hindistan cevizindeki süt.
- Şaşırtıcı bir gerçek veya durum. (s.188)
36. **the milk of human kindness:** İnsan iyiliğinin sütü.
- Başkaları için ilgi ve şefkat göstermek. (s.188)
37. **go (or put someone) through the mill:** Değirmene gitmek.
- Hoş olmayan bir deneyim yaşamak (veya birisinin yaşamasına neden olmak). (s.189)
38. **make mincemeat of:** Kıyma yapmak.
- Bir kavga, yarışma veya tartışmada kararlı bir şekilde veya kolayca mağlup etmek. (s.189)
39. **be in (or of) two minds:** İki akıl arasında kalmak.
- Alternatifler arasında karar verememek. (s.188)
40. **miss the boat (or bus):** Vapuru (veya otobüsü) kaçırmak.
- Bir fırsattan yararlanmak için çok yavaş olmak. (s.190)
41. **get your mitts on:** Eldiveni takmak.
- Sahipliğini elde etmek. (s.190)
42. **the mixture as before:** Karışım eskisi gibi. (Aynı tas aynı hamam.)
- Aynı tedavinin tekrarlanması. (s.190)
43. **put the mockers on:** Alaycıları takmak.
- 1) bir son vermek; önlemek, 2) kötü şans getirmek. (s.190)
44. **make a mountain out of a molehill:** Pireyi deve yapmak. (s.191)
- Aptalca veya anlamsız bir şekilde önemi abartın önemsiz bir şey.
45. **for my money:** Param için.

- 1) kendi görüşüme veya kararına göre, 2) tercihim veya zevkim.
46. **have money to burn:** Parayı yakmak.
- İstedığınız kadar cömertçe harcayabileceğiniz çok paraya sahip olmak.
(s.191)
47. **have a monkey on your back:** Sırtındaki maymun.
- 1) külfetli bir sorunu olmak, 2) ilaçlara bağımlı olmak. (s.191)
48. **have (or get) your monkey up:** Maymunu kalkmak.
- Sinirli olmak. (s.191)
49. **not give a monkey's:** Maymununu vermemek.
- Tamamen kayıtsız veya umursamaz olmak. (s.191)
50. **bark at the moon:** Ayda havlamak.
- Bağırılmamak ya da hiçbir şey yapmamak için haykırmamak. (s.192)
51. **over the moon:** Ayın üzerinde (olmak.)
- Son derece mutlu; memnun olmak. (s.192)
52. **Morton's fork:** Morton çatalı (gibi olmak.)
- Sonuçları eşit derecede tatsız olan iki seçenek veya alternatifin olduğu bir durum. (s.192)
53. **a mote in someone's eye:** Gözdeki bir toz tanesi olmak.
- kritik olan başka bir kişiden daha az ciddi olan bir kişide önemsiz bir hata. (s.192)
54. **like a moth to the flame:** Aleve giden güve gibi.
- Karşı konulmaz bir şekilde birine ya da bir şeye çekici gelmek. (s.192)
55. **wear motley:** Rengârenk giyinmek.-
- Aptalı oynamak. (s.193)
56. **if the mountain won't come to Muhammad, Muhammad must go to the mountain:** Dağ sana gelmiyorsa sen dağa git.
- Bir taraf ödün vermezse, diğer taraf ekstra çaba sarf etmek zorunda kalacaktır. (s.193)
57. **make a mountain out of molehill:** Köstebek yuvasından dağ yapmak.
- Aptalca veya anlamsız bir şekilde önemi abartılmış önemsiz bir şey. (s.193)
58. **move mountains:** Dağları devirmek.
- 1) muhteşem ve görünüşte imkânsız sonuçlar elde etmek, 2) mümkün olan her çabayı göstermek. (s.193)
59. **a better mousetrap:** Daha iyi bir fare kapanı.
- iyi bilinen bir makalenin geliştirilmiş bir versiyonu. (s.193)
60. **move up a gear:** Vites değiştirmek. (s.193)
- Genellikle daha hızlı hareket etmeye veya farklı davranmaya başlamak. (s.121)
61. **where there's muck there's brass:** Pisliğin olduğu yerde pirinç olmak.
- kirliliği veya hoş olmayan faaliyetler de kazançlıdır. (s.194)
62. **fling (or sling or throw) mud:** Çamur atmak.
- Aşağılayıcı veya skandal ifadelerde bulunmak veya suçlamak. (s.194)
63. **someone's name is mud:** Adı çamura batmak.
- Birisinin utanç içinde olması veya popüler olmaması. (s.194)

64. **muddy the waters:** Suyu bulandırmak.
- Bir sorunu veya durumu daha kafa karıştırıcı ve daha zor hale getirmek komplikasyonları ortaya koyarak anlamak. (s.194)
65. **cut the mustard:** Hardalı kesmek. (s.195)
- Beklentileri karşılamak; gerekli standardı karşılamak. (s.70)
66. **mutton dressed as lamb:** Kuzu gibi giyinmiş koyun.
- Bir stilde giyinmiş orta yaşlı veya yaşlı bir kadın çok daha genç bir kadın. (s.195)

M

LONGMAN POCKET IDIOMS DICTIONARY

1. **make good:** İyi yapmak.
- Erken yaşamınızda fakir ve bilinmez olduktan sonra zengin ve başarılı olmak. (s.160)
2. **be on the make:** Yapımda.
- Her zaman kendine para ya da avantaj sağlamaya çalışmak. (s.160)
3. **somebody is a marked man:** İşaretlenmiş adam.
- Birisi tehlikede çünkü bir başkası ona zarar vermek ya da onu yenmek istiyor. (s.160)
4. **put somebody on the map:** Birini haritaya koymak.
- Bir yeri, kişiyi veya şeyi iyi bilinen bir şey hâline getirmek. (s.161)
5. **wipe something off the map:** Haritadan silmek.
- Bir yeri veya bir topluluğu tamamen yok etmek. (s.161)
6. **Lose your marbles:** Bilyeleri kaybetmek.
- Çılgın davranışlarda bulunmak. (s.161)
7. **a black mark (against somebody):** Kara leke.
- İnsanların birinden hoşlanmamasına veya onaylamamasına neden olan bir şey. (s.161)
8. **be close the mark:** Hedefe yakın olmak.
- Çoğunlukla doğru veya neredeyse kesin olmak. (s.161)
9. **hit the mark:** hedefi vurmak.
- 1) (bir ifadenin) doğru ve kesin olması, 2) Başarılı olmak. (s.162)
10. **miss the mark:** hedefi tutturamamak.
- Onun güçlü, kasvetli sesinden dolayı çoğu insan için hedefi tutturamıyor. (s.162)
11. **somebody's mask slips:** Birinin maske fişleri.
- Gerçek duygularını saklayan biri bir an onlara gösterir. (s.162)
12. **the whole shooting match:** Tüm atış maçı.
- Her şey. (s.162)
13. **somebody is dead meat:** Ölü eti.
- Birinin başı belaya girmek. (s.163)
14. **adose of your own medicine:** Kendi silahıyla.
- Başka birine verdiğiniz tedavi gibi bir tedavi. (s.163)

15. **seperate the men from the boys:** Adamla çocuğu ayırmak. (Sapla samanı ayırmak.)
 - Hangi insanların bir şeyi yapma yeteneğine sahip olduğunu ve hangilerinin olmadığını açıkça göstermek. (s.164)
16. **the Midas touch:** Midas dokunuşu.
 - Çok kolay para kazanma yeteneği. (s.164)
17. **burn the midnight oil:** Gece yağ yakmak.
 - Gece geç saatlere kadar çalışmak veya okumak. (s.164)
18. **make mincemeat (out) of somebody:** Kıyma yapmak.
 - Bir tartışmada birini kolayca mağlup etmek. (s.165)
19. **give somebody a piece of your mind:** Ağzının payını vermek.
 - Birine onlara ne kadar kızdığını ve nedenini anlatmak için. (s.165)
20. **readsomebody's mind:** Aklını okumak.
 - Birinin ne düşündüğünü bilmek. (s.166)
21. **be in two minds (about):** İki akılda olun (hakkında)
 - Ne yapacağımıza veya bir şey hakkında ne düşündüğünüze karar vermeyi mümkün kılmak. (s.167)
22. **there's one born every minute:** Her dakika bir tane doğar. (Salaklık parayla değil ya.)
 - Birisi o kadar aptal ki bir şeye ya da birine inanıyor. (s.167)
23. **form my money:** Param için.
 - Bence. (s.167)
24. **have money to burn:** Parayı yakmak.
 - O kadar çok paraya sahip olmak ki, neye harcadığın umrunda değil. (s.167)
25. **my money's on somebody:** Para birinin üstünde olmak.
 - Birinin bir iş için seçilecek bir yarışma kazanacağını düşünmek vb. (s.168)
26. **ask for the moon:** Ay için sormak.
 - Elde edilmesi zor veya imkânsız olan bir şey istemek. (s.168)
27. **over the moon:** Ayın üzerinde (olmak).
 - Olan bir şey için çok mutlu olmak. (s.168)
28. **who's she, the cat's mome:** "O" kim, kedi annesi mi?
 - Orada bulunan biri için "o" kelimesini kullanmak kabalıktır, onun adını kullanmalısınız. (s.169)
29. **make a mountain out of a molehill:** Köstebek yuvasını dağ yapmak. (Pireyi deve yapmak.)
 - Bir şeye gerçekte olduğundan çok zor ya da daha kötüyümüş gibi davranmak. (s.169)
30. **Muhammad must go to the mountain:** Muhammed dağa gitmeli.
 - Biri size gelmezse veya gelemese, bu çok zor olsa bile, onu görmek için çaba sarf etmeniz gerekir. (s.169)
31. **move mountains:** Dağları devirmek.
 - Çok zor, imkânsız görünen şeyler yapmak. (s.170)

32. **(straight) from the horse's mouth:** Atın ağzından.
-(Bilgi) Doğrudan bu konuda en çok bilgi sahibi olan kişiden geliyor. (s.170)
33. **drag somebody through the mud:** Çamur atmak.
- Yanlış bir şey yaptıklarını söyleyerek birine zarar vermek. (s.170)
34. **face the music:** Müzikle yüzleşmek.
- Eylemlerinizi için sorumluluk almak ve eleştiriyi kabul etmek. (s.171)
35. **not cut the mustard:** Hardalı kesmeyin.
- Yeterince iyi olmamak. (s.171)

“Longman Pocket Idioms Dictionary” adlı sözlükte ise M harfi altındaki 154 madde başından toplan 35 adeti deyim olarak değerlendirilebilecek özelliktedir. Bu da 154 madde başının toplam %25’ine denk gelmektedir. Sayısal verilere %5 gibi bir yanılma payı da eklersek %30 gibi bir sonuç çıkacaktır. Sözlüğün girişinde deyim tanımı yapan Longman 154 madde başından 35’i deyim olacak biçimde bir sözlük hazırlamıştır. Elbette daha önceki çalışmalarda da belirtildiği gibi İngilizce farklı bir dildir. Ancak anlam boyutu dikkate alınarak yapılan incelemeler sonucunda ulaşılan böylesi bir sonuç da yanılma payı eklenmesine karşın bir deyimler sözlüğü için üzerinde düşünülmesi gereken bir durum olsa gerek.

İki sözlük arasında ortak olan 73 madde başından 18’i deyim olarak değerlendirilebilecek bir anlam/anlatım boyutuna sahiptir.

OXFORD DICTIONARY OF IDIOMS VE LONGMANPOCKET IDIOMS DICTIONARY ADLI SÖZLÜKLERDE ORTAK DEYİMLER	
1. be on the make: 2. separate the men from the boys: 3. put sb/sth on the map: 4. wipe sth off the map: 5. lose your marbles: 6. a dose (or taste) of your own medicine: 7. the Midas touch: 8. burn the midnight oil: 9. make mincemeat of:	10. form y Money: 11. have money to burn: 12. over hte moon: 13. promise someone the moon: 14. Momammed must g oto the mountain: 15. make a mountain out of a molehill: 16. move mountains: 17. drag someone through the mud: 18. fling (or sling or throw) mud:

Bu iki sözlüğün “M” harfi altındaki madde başları değerlendirilirken bazı atasözü olabilecek yapıların da sözlükte yer aldığı fark edilmiş ve İngilizce için hazırlanmış bir atasözleri sözlüğü var mı? Düşüncesiyle bir araştırma yapılmıştır. Bu bağlamda, **Martin H. Manser**’ın editörlüğünü yaptığı **“The Facts On File Dictionary Of Proverbs”** adlı sözlük ile karşılaşılmıştır. Bu sözlüğün giriş kısmında atasözünün ne olduğu hakkında şöyle bilgiler verilmiştir:

“A proverb is a saying, usually short, that expresses a general truth about life. Proverbs give advice, make an observation, or present a teaching in a succinct and memorable way. This dictionary covers the main English-language proverbs that are widely recognized today.” (s. IX)

Çeviri:

“Atasözü, yaşamla ilgili genel bir gerçeği ifade eden, genellikle kısa olan bir sözdür. Atasözleri öğüt verir, bir gözlem yapar veya bir öğretiyi kısa ve öz ve akılda kalıcı bir şekilde sunar. Bu sözlük, günümüzde yaygın olarak kabul gören ana İngilizce atasözlerini kapsar.” (s. IX)

*“We use proverbs or allude to them quite often in everyday speech: **Better safe than sorry; The grass is always greener on the other side of the fence; If at first you don’t succeed, try, try again; Let sleeping dogs lie; A trouble shared is a trouble halved.**”* (s. IX)

Çeviri:

“Günlük konuşmada oldukça sık atasözleri kullanır veya onlardan söz ederiz. **Eşeği sağlam kazığa bağlamak; Çitin diğer tarafında çimler her zaman daha yeşildir; İlk önce başaramazsanız, tekrar deneyin; Uyuyan köpeklerin uzanmasına izin ver; Paylaşılan bir sorun, sorun yarıya indirilmiştir.**” (s. IX)

Sözlükte atasözü ve deyim kavramlarının karıştırılmamasına özen gösterildiği ve ikisin farklı birer yapı olduğuna dikkat çeken şu açıklama da yer almaktadır:

“As in the first edition, care has been taken not to confuse idiomatic sayings with true proverbs and to include details of variant forms by which proverbs might be known to different readers.” (s.VII)

Çeviri:

“İlk baskıda olduğu gibi, deyimsel söylemleri gerçek atasözleriyle karıştırmamaya ve atasözlerinin farklı okuyucular tarafından bilinebileceği çeşitli biçimlerin ayrıntılarına yer verilmesine özen gösterilmiştir.” (s. VII)

“*The Facts On File Dictionary Of Proverbs*” adlı sözlüğün giriş kısmında verilen bu bilgilerden sonra Türkçe için atasözleri sözlüklerinde veya önemli çalışmalarda yapılan bazı atasözü tanımlarına bakmak yerinde olacaktır.

“*Atasözleri bir ulusun geçmişindeki gelen, geçmişte yaşanan olaylarla deneyimleşmiş birikimlerin özlü ve kalıp sözlere dönüşmüş biçimleridir. Atalar, yeni kuşaklara biz bu olayda işte böylesi bir sonuç aldık, siz de aynı sonuca ulaşırsınız, bu iyidir, bu kötüdür veya böyle davranırsan şöyle sonuç alırsın, bu işin sonu sana kötülük, böyle davranmak ise iyilik getirir demektedirler. Atasözleri, içerisine yaşamsal deneyimlerin iletileri sindirilmiş, anonimleşmiş hazır sözlerdir.*” (AKYALÇIN, 2012b, s. 17)

“*Anonim karakter taşıyan, atalardan kaldığı kabul edilen ve toplumun yüzyıllar boyunca geçirdiği denemelerden, ortak düşünce, tutum ve davranışlarıyla dünya görüşünden oluşan, genel kural niteliğindeki kısa, özlü, kalıplaşmış söz: Alet işler, el övünür. Ak akça kara gün içindir. Çalma elin kapısını, çalarlar kapını. Ağlamayan çocuğa meme vermezler. Keskin sirke küpüne zarar. Çobansız koyunu kurt kapar. Taşıma su ile değirmen dönmez. Güvenme varlığa düşersin darlığa. Bakarsan bağ, bakmazsan dağ vb.*” (KORKMAZ, 1992, s. 15)

“*Atalarımızın, uzun denemelere dayanan yargıların genel kural, bilgece düşünce ya da öğüt olarak düsturlaştırılan ve kalıplaşmış biçimleri bulunan kamuca benimsenmiş özsözler.*” (AKSOY, 1988b, s. 37)

Edinilen bu bilgiler sonucunda “*Oxford Dictionary Of Idioms*” ve “*Longman pocket Idioms Dictionary*” adlı sözlüklerin “M” harfinin maddebaşı altında deyim olarak yer alan fakat “*The Facts On File Dictionary Of Proverbs*” adlı sözlükte atasözü olarak değerlendirilen bazı yapılar ile karşılaşılmıştır.

1. **Every man for himself and God for us all (Herkes kendi içindir ve tanrı hepimiz için):** Kriz veya büyük tehlike anlarında, herkes kendi kişisel hayatta kalması için sorumluluk almalı ve

herkes için ilahi koruma ümit etmelidir: "Her insan kendisi için ve Tanrı hepimiz için!" adam" (Yüzbaşı Marryat, Kralın Sahibi, 1830). Atasözü ilk olarak 1546'da kaydedildi. Daha kısa olan "Her insan kendisi için" biçimiyle, Chaucer'in Canterbury Tales'inde geçen daha erken bir kökene sahiptir. 1390): "İlahinin kendisi için çok adam, orası öğlen." Benzer bir anlam ifade eden atasözü: her insan kendisi için ve şeytan en arkayı alır. (s.78)

2. **Every man has his price (Herkesin bir fiyatı vardır.):** Ona yeterli parayı teklif ettiğiniz sürece herhangi birine rüşvet vermek mümkündür: "Mowle ile hiçbir şey yapamazsınız. Hayatında hiçbir kuruş bile almadı. "Ah, her insanın bir bedeli vardır " (G. P. R. James, The Smuggler, 1845). Atasözü ilk olarak 1734'te kaydedildi, ancak bunun genel kullanımda olduğu ima edildi. (s.78)
3. **Man's bestfriend is his dog (Köpek, insanın en iyi arkadaşıdır):** Köpekler, herhangi bir insan arkadaşından daha sadıktır: "Bir köpek, insanın en iyi arkadaşıdır", sanıkların unuttuğu veya görmezden gelmeye karar verdiği eski bir atasözüdür. (Laboratuvar hayvanlarını içeren bir davada kararın transkripti, New York Times, 1993). Atasözü ilk olarak 1709'da İngiliz şair Alexander Pope tarafından yazılan bir mektupta kaydedilmiştir. Bu atasözünün bir çeşidi: insanın en yakın arkadaşı köpeğidir. (s.58)
4. **Man is the measure of all things (İnsan her şeyin ölçüsüdür):** İnsanlar her türlü zorluğun üstesinden gelme yeteneğine sahiptir: "Her şeyde olduğu gibi, ölçü insana söylenir, / Demek tam erdeminiz bir erkeği ölçün" (George Chapman, Caesar ve Pompey, 1631). Benzer duygular Platon tarafından dile getirildi, ancak atasözünün İngilizce'deki en eski kaydı, W. Baldwin'in Morall Phylosophie kitabında görüldüğü 1547 yılına dayanıyor. (s.181)
5. **Might makes right (Güç doğru olanı yapar.):** Herhangi bir anlaşmazlık veya yarışmada, adalet ne olursa olsun, daha güçlü taraf galip gelecektir: Sanık dünyanın en büyük çokuluslu şirketlerinden biri olduğunda, dava haklı olabilir ve dava masraflı ve beyhude bir alıştırma. İlk olarak 14. yüzyılın başlarında İngilizce olarak kaydedilen atasözü, Romalı şair Lucan (a.d. 39-65) "mensuraque iuris vis erat [belki de hak ölçüsüdür]" tarafından destansı Pharsalia'da ortaya çıkan antik kökenlidir. Onun ifade ettiği duygu Platon Cumhuriyeti'nde (M.Ö. dördüncü

yüzyıl) daha da erken ortaya çıkar: “adalet, daha güçlü olanın çıkarından başka bir şey değildir.” Bu atasözünün varyantları: güç doğrudur; Benzer bir anlam ifade eden atasözü: ihtiyat her zaman büyük taburların yanındadır. (s.186)

6. **It’s no use crying over spilled milk (Dökülen süt için ağlamanın faydası yok.):** Düzeltilemeyen hatalar veya talihsizlikler konusunda kendinizi üzmemeyin: "Keşke şimdi bunun sonuçlarını düşünseydim, ama dökülen süt için ağlamak hiç iyi değil" (Jonathan Gash, The Gondol Sahtekarlığı, 1984). Atasözü ilk olarak 1659'da “Süt dökmek için ağlama yok” biçiminde kaydedildi. Bu atasözünün bir çeşidi: Dökülen süt için ağlamayın. Atasözü benzer bir anlam ifade ediyor: Yapılanlar geri alınamaz. (s.153)
7. **Money burns a hole in the pocket (Para cebinde bir delik açar):** İnsanlar genellikle paralarını harcamak için çok heveslidirler: Para cepte bir delik yakar sefalet tuhaf yatak arkadaşları yapar büyükannem tatile çıkmam için bana biraz para verirdi ve ailem her zaman beni dizginlemek zorunda kaldı her şeyi ilk gün harcamaktan. Atasözü ilk kaydedildi c. Sir Thomas More'un eserlerinde 1530: “Biraz ahlaksız para olan. Çantasının altını yaktı. " (s.188-189)
8. **Money talks (Para konuşur):** Zengin insanlar büyük etkiye sahiptir: "En azından onların milyoner olduklarını varsayıyorum?" "Kesinlikle varsaymanızı istedikleri şey budur. Ve eğer para konuşursa. Kesinlikle doğru miktarda gürültü yapıyorlar”(Anita Brookner, Hotel du Lac, 1984). Atasözü ilk olarak 1666'da bir İtalyan atasözü koleksiyonunda "Altın konuşuyor" şeklinde kaydedildi. Saçma bir varyant, "Para konuşur, ama tek söylediği veda etmektir." Benzer bir anlam ifade eden atasözleri: altın bir anahtar herhangi bir kapıyı açabilir; para güçtür. (s.190)
9. **Don’t throw good money after bad (Kötüden sonra iyi para atmayın):** Başarısız olma ihtimali olan bir girişime zaten para harcadıysanız, daha fazla para harcamayın. Teknede yapılan onarımlar bana bir servete mal oldu ve hala denize elverişli değil, bu yüzden kötüden sonra iyi para atmamaya karar verdim-bunun yerine yeni bir tekne için para biriktireceğim. Atasözü ilk olarak J. Stevens'in A New Spanish and English Dictionary, 1706'da kaydedilmiştir. (s.66)
10. **Where there’s muck there’s brass (Çamurun olduğu yerde pirinç vardır):** Genellikle bir tür pislik veya pisliğin olduğu her

verde kazanılacak para vardır: Çöp imha işinde milyonerlerin olduğunu öğrenmek birçokları için şaşırtıcı olabilir, ancak pislüğün olduğu yerde pirinç vardır. Atasözü ilk olarak 1678'de John Ray'ın İngiliz Atasözleri Koleksiyonu'nda kaydedildi. Bu atasözünün bir çeşidi: pislüğün olduğu yerde para vardır. (s.299)

11. **A miss is as good as a mile (Iskalama bir mil kadar iyidir):** Başaramazsanız, başarısızlık marjı önemsizdir: "Şair olmaya çok yakındı - ama bir özledim bir mil kadar iyidir ve her zaman hedefin gerisinde kaldı" (Sir Walter Scott, Journal, 1825). Atasözü ilk olarak 1614 yılında "Bir özlemi ıskalamak bir mil kadar iyidir" biçiminde kaydedilmişti. (s.188)
12. **He more the merrier (O daha çok neşe katar):** Ne kadar çok insan katılırsa, herkes o kadar eğlenir, bu yüzden fazladan insanlar her zaman hoş karşılanır: "Tom ve Megan da gelirse senin için sorun olur mu?" "Elbette, o kadar iyi." Atasözü ilk olarak c. 1340 Alliteratif şiir İnci'de kaydedildi. (s.191)

Bu çalışmada bu yönde bir değerlendirilmeye gidilmesinin asıl amacı hem deyim ve atasözü kavramının birbirinden ayrı şeyler olduğunu ortaya koymak hem de "*Oxford Dictionary Of Idioms*" ve "*Longman pocket Idioms Dictionary*" adlı sözlüklerdeki kimi yapıların deyim olmadığı gibi, aslında atasözü olan yapıların da bu sözlüklerde yer aldığını göstermektir. İngilizce ve Türkçe farklı yapılardaki diller olsa da şu anda iki dile ilişkin deyimler sözlüğü ve atasözleri sözlükleri bulunmaktadır. Dolayısıyla İngilizce'de de bu konuda bir ayırım olduğu, deyim ve atasözleri kavramlarının farklı kavramlar olduğunu açıktır. Bu nedenle de deyim olmayan, hatta atasözü olan kimi yapıların adı "deyimler sözlüğü" olan sözlüklere alınması, doğru bir yaklaşım olmasa gerektir.

SONUÇ

Deyim kavramı ve bu kavramın sınırları daha önceki makalelerde olduğu gibi çalışmanın giriş kısmında belirlenmiştir. Buna göre, deyimler en az iki sözcükten oluşur ve deyimi oluşturan sözcükler gerçek anlamlarından uzaklaşarak yeni bir anlam/anlatım boyutuna geçer. "*Oxford Dictionary Of Idioms*" adlı sözlükte bu tanımlara uymayan yapılar vardır. Çalışmada, adı geçen sözlükteki deyim olarak değerlendirilebilecek yapılar ele alınmıştır. Ulaşılan sayısal verilere göre; M harfindeki 297 madde başının 66 adeti deyim olarak değerlendirilebilecek özellikle bir anlam/anlatım boyutuna

sahiptir. Bu da M harfindeki toplam madde başının %24'sine karşılık gelmektedir. Sayısal verilere %5 gibi bir yanılma payı da eklersek %29 gibi bir sonuç çıkacaktır. “*Longman Pocket Idioms Dictionary*” adlı sözlükte ise M harfi altındaki 154 madde başından toplan 35 adeti deyim olarak değerlendirilebilecek özelliktedir. Bu da 154 madde başının toplam %25'ine denk gelmektedir. Sayısal verilere %5 gibi kayda değer bir yanılma payı da eklenirse M harfindeki madde başlarının %30'una denk gelecektir. Bu bağlamda, sayısal veriler göz önünde bulundurulduğunda kapağında “Deyimler Sözlüğü” yazan bu iki sözlükte, deyim olarak değerlendirilebilecek söz öbeklerinin sayısının ciddi oranda düşük olduğu söylenebilir. Ayrıca bu sözlüklerde bazı atasözlerinin de deyim olarak yer aldığı fark edilmiş ve bu doğrultuda da bir değerlendirme yapılmıştır. İngilizce için hazırlanmış bir atasözleri sözlüğü olan “*The Facts On File Dictionary Of Proverbs*” adlı sözlük değerlendirilerek toplam 12 atasözünün bu iki sözlükte deyim olarak değerlendirildiği görülmüştür. Bu sonuç, durumu daha da karmaşık bir hâle getirmektedir. Elbette İngilizce ve Türkçe farklı dillerdir. Ancak deyim ve atasözü kavramının farklı şeyler olduğu ve her iki dilde de ayrı sözlükler hazırlanmış olması, yukarıda verilen tanımların da aynı mantık çerçevesinde yapılmış olması; atasözlerinin deyimler sözlüklerinde yer almaması gerektiğini de açıkça göstermektedir. Daha sonra yazılması öngörülen makalelerde, bu durum diğer harfler altındaki madde başlarında da ele alınmaya, değerlendirilmeye çalışılacaktır. Bu çalışmalarla, Türkçedeki deyimler ve İngilizcedeki deyimler bağlamında sayısal verilerle durumun ortaya çıkarılması hedeflenmektedir.

Kaynakça

- Aksoy, Ö. A. (1998b). Atasözleri ve Deyimler sözlüğü I, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Aksoy, Ö. A. (1998a). Atasözleri ve Deyimler sözlüğü II, İstanbul: İnkılap Kitabevi.
- Akyalçın, N. (2012a). Türkçemizin Anlamsal Zenginlikleri Deyimlerimiz, Ankara: Eğiten Kitap.
- Akyalçın, N. (2012b). Türkçemizin İncileri Atasözlerimiz, Ankara: Eğiten Kitap.
- Akyalçın, N.; Bağlama, S. H. (2017). Oxford Dictionary of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleriyle İlgili BirDeğerlendirme I, International Journal of Language Academy,

Volume 5/8 December, p. 458 /
47.<http://dx.doi.org/10.18033/ijla.3836>

- Akyalçın, N. & Aydoğan, D. (2019). “Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleri Üzerine Bir Değerlendirme II”, III. Uluslararası Farkındalık Konferansı Bildileri, 5-7 Aralık; Çanakkale/Türkiye, s.488- 502.
- Aydoğan, D, & Akyalçın, N. (2020a). “Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleriyle İlgili Bir Değerlendirme (III), Homeros Dergisi, Cilt/ Volume 3, Sayı/ Issue1, pp.41-52.<https://doi.org/10.33390/homeros.3.005>
- Akyalçın, N. & Aydoğan, D. (2020b). “Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleriyle İlgili Bir Değerlendirme (IV), Homeros Dergisi, Cilt/ Volume 3, Sayı/ Issue 2, pp.79-90.<https://doi.org/10.33390/homeros.3.009>
- Akyalçın, N. & Aydoğan, D. (2020c) Oxford Dictionary Of Idioms Adlı Sözlükteki Deyimler ve Deyim Olmayan Söz Öbekleriyle İlgili Bir Değerlendirme (V) Homeros Dergisi, Cilt/Volume 3, Sayı/ Issue4, pp.129-138. <https://doi.org/10.33390/homeros.3.014>
- Korkmaz, Zeynep (1992). Gramer Terimleri Sözlüğü, Ankara: TDK.
- Longman pocket Idioms Dictionary (2002). İngiltere: Person Education Limited.
- Oxford Dictionary Of Idioms (2004). Second Edition, Published In The United States By Oxford University Press Inc., New York.
- Redhouse Büyük El Sözlüğü (2019), İstanbul: SEV Yayıncılık.
- The Facts On File Dictionary Of Proverbs (2002-2007). Second Edition: Martin H. Manser, Associate Editors: Rosalind Fergusson, David Pickering, New York: An imprint of Infobase Publishing.
- Elektronik Kaynaklar:**
Tureng Dictionary and Translation Ltd.: <https://tureng.com/tr/turkce-ingilizce>
(Erişim Tarih:19.10.2020)